

Lista a földön, leltár az égben

Minimum 2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó,
szöveg- és képalkotó óra
(magyar, kreatív írás, vizuális kultúra)

Miről szól ez
a tanegység?

Apa és anya gyerek szemmel egészen más, mint ahogy azt ők maguk a mindennapi feladatok és munka ritmusában érzékelik és értelmezik. A gyerek érzékelése és értelmezése pedig egészen csodás és mesés eredményeket is szülhet, mint az a feldolgozott versek nyomán kiderül.

Áttekintő vázlat

2.1 Listák és játékok	min. 45 perc
2.1a Menj ide, menj oda!	15 perc
2.1b Anya, apa, kisgyerek	15 perc
2.1c Niki és Mártonka játszik	min. 15 perc
2.2 Égboltok	min. 45 perc
2.2a Menny-boltban	10 perc
2.2b Égboltban	15 perc
2.2c Égboltkollázs	min. 20 perc
Összesen:	min. 2 × 45 perc

Előkészületek

A két tanórás, feszes ritmusú tanegységet bővíthetjük egy rajzórával, ami kedvezőbb a csoportmunka és kreatív feladatok szempontjából. A tervezés során az időkeretet és beosztást kell először eldöntenünk, és szükség esetén átszerveznünk.

A feszebb ritmus gördülékeny csoportszervezést, munkaszervezést igényel, amit alaposan elő kell készíteni. Az osztálytermet átrendezhetjük a csoportmunkához. A kollázkészítéshez meglévő papírkészletünket nézzük át, és bővítsük az égbolthoz köthető színes és mintás papírokkal, kiegészítőkkel!

2. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Oravecz Imre:

A szobában tavasz van

Molnár Krisztina Rita:

Mennyboltba

Molnár Krisztina Rita:

Menny-bolt

Finy Petra: *Az égbolt*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Füzet, íróeszköz

Félféves színes karton
vagy csomagolópapír
csoportonként
Kollázkészítés anyagai,
eszközei

ÉVFOLYAM

1-2. osztály

FELADATOK LEÍRÁSA

2.1 Listák és játékok

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Apa és anya gyerekszemmel átlényegül, amit csoportmunkában próbálunk a versek nyomán követni és továbbírni.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Mozgásos játékok – utasítások végrehajtása

Csoportmunka:

apa-anya lista írása:

munkák,

versek olvasása, értelmezése,

kreatív írás: vers

folytatása a kisgyerek

szemszögéből

(Felelgető ritmizálás)

2.1a Menj ide, menj oda!

Kezdjük az órát néhány utasítással:

Állj fel!

Hajolj le!

Vegyél fel egy szemetet!

Vidd a szemeteshez!

Menj az ablakhoz!

Nyisd ki az ablakot!

Ülj vissza a helyedre!

Gyakran adunk egymásnak ilyen rövid utasításokat. Főleg akkor, ha sietünk, és nincs idő magyarázkodni. Ha azonnal meg kell csinálni valamit. Az iskolában és otthon is gyakran halljuk, hogy menj ide, menj oda, csináld ezt, csináld azt.

Most képzeljétek el, hogy apa és anya megosztja egymás között a hétvégi munkákat! Míg anya kitakarítja a lakást, addig apa bevásárol. A fiúk és a lányok alkossanak külön kis csoportokat, és írjanak egy-egy listát:

- a fiúk arról, hogy mit vásárol apa hétvégére;
- a lányok arról, hogy hol és mit takarít ki anya!

Majd számoljanak be a csoportok arról, hogy mi szerepel náluk apa és anya listáján!

2.1b Anya, apa, kisgyerek

Folytassuk a csoportmunkát egy-egy vers megismerésével! A lánycsoportok olvassák el [Oravec Imre A szobában tavasz van](#) című versét, ami Niki, egy óvodás kislány szemszögéből mesél! A fiúcsoportok olvassák el [Molnár Krisztina Rita Mennyboltba](#) című versét!

A csoportok keressék meg, mi szerepel a versükben az anya takarítólistájáról és az apa bevásárlólistájáról!

Mindkét versben van egy kisgyerek is, aki másképp látja vagy érti a dolgokat.

Figyeljétek meg a verset a gyerek szemszögéből! Ő milyennek látja a takarítást, illetve a bevásárlást?

Beszéljük meg együtt is, mire jutottak a csoportok! Beszélgetés előtt egy-egy vállalkozó gyerek olvassa fel a verseket!

JEGYZETEIM

Vedd figyelembe!

Oravecz Imre *Máshogy mindenki más* című verseskötete egy kíváncsi, játékos természetű ovis kislány, Niki szemével látja a világot, ő a versek beszélője.

2.1c Niki és Mártonka játszik

Csoportonként írjanak a gyerekek néhány új sort a versükhöz a megismert gyerekszereplő szemszögéből!

A lányok Niki, a kislány szemével lássanak meg újabb játéklehetőségeket a takarításban! Az új lehetőségeket a sorolószerkezetnek megfelelően fogalmazzák meg:

a (valahova) megyek,
és (valami) leszek,
és anyu (csinál velem valamit),

A fiúk próbálják meg Mártonka fejével kitalálni, mit hozhat neki apa a menyiboltból! Írhatnak ehhez is egy listát a vers mintájára:

Alma, fahéj, zizi,
zellerzöld,
párizsi, tíz deka,
vaj, tejföl.

Ha marad idő, hallgassuk meg a csoportok munkáit!

Vedd figyelembe!

Oravecz Imre verse soroló szerkezetű, gondolatritmusra épül. A kiemelt három sor ismétlődő mondatszerkezetet alkot, amit a gyerekek könnyen tudnak követni. Molnár Krisztina Rita verse bonyolultabb, időmértékes ritmusú, amit nem kérhetünk számon a soralkotásban. Elég, ha a gyerekek felismerik a hosszabb-rövidebb sorok váltakozását, és próbálnak ehhez igazodni a listaszerkezetben.

Ha marad kedvünk és időnk, akár a következő óra elején, felolvashatjuk a verset ritmizálva, felelgetősen. A versritmus kétsoronként következetesen ismétlődik.

Menj ide, menj oda,	– U U – U U	tá-ti-ti tá-ti-ti
menj boltba,	– – <u>U</u>	tá-tá-tá
kellene még ez-az	– U U – U U	tá-ti-ti tá-ti-ti
itthonra.	– – <u>U</u>	tá-tá-tá

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A mennybolt-égbolt szó-játék és versei nyomán építjük tovább az égi jelenségek és a végtelen képét, fogalmát.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Szófejtés, szómagyarázat
Versek önálló olvasása, értelmezése, leltározása
Beszélgetés
Papírkollázs készítése csoportmunkában

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

Félféles színes karton vagy csomagolópapír csoportonként
Kollázskészítés anyagai, eszközei

2.2 Égboltok

2.2a Menny-boltban

„Menj boltba!” – mondta apának anyja Molnár Krisztina Rita megismert versében. Hogy értette ezt Mártonka?

Hangzásra ugyanaz, mégis egészen mást jelent a *mennyboltba* kifejezés. Pontosan mit is jelent a *mennybolt*? (Égbolt.)

Vigyázat, nem azonos a mennyországgal, bár a *menny* szóból származik. Régen az égboltot képzeletben Isten és az angyalok lakóhelyének, ezért lett az égbolt neve más szóval mennybolt. A bolt pedig a boltív, boltozat rövidített változata. Boltozatnak nevezzük az ívesen fölénk boruló mennyezetet. Az ég is ilyen ívesen borul fölénk, ezért lehet égbolt vagy mennybolt a neve. Ezzel a szóval játszik a költő a következő versében is.

A szómagyarázathoz felhasználhatjuk a *Boltív, boltozat, égbolt* című párosító tankocka szemléletes képeit (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény oldalán).

Olvassák el a gyerekek [Molnár Krisztina Rita Menny-bolt](#) című versét, és fejtsék meg a szójátékot! Mit jelent itt a menny-bolt? Mi történt a menny-boltban? Miért voltak sötétek a csillagok?

Tudjátok-e, mi az a leltár? Mit csinálnak a boltban, amikor leltároznak? (Részletes lista készül arról, milyen áruból mennyi van a boltban, és annak mennyi az értéke.)

Szerintetek mi kerülhetett a leltárba? Milyen árufélék lehetnek a menny-boltban?

2.2b Égboltban

Olvassa fel a pedagógus [Finy Petra Az égbolt](#) című versét, beleélve magát a vásárló szerepébe! A gyerekek figyeljék meg, mi mindent akar venni a vásárló! A vers meghallgatása után emlékezetből szedjék össze a gyerekek a vásárló kéréseit! Majd olvassák el a verset, és „leltározzák” a kéréseket versszakról versszakra: Miből mennyit akar vásárolni? Mik az extra igényei?

Az önálló munka után beszéljük meg, mire jutottak!

Észrevettek-e a gyerekek valami szabályszerűséget?

Vajon miért csökken a kért portéka mennyisége? Miért végtelenből kell a legkevésbé? Mi az a végtelen? A vers szerint mire képes?

JEGYZETEIM

2.2c Égboltkollázs

A gyerekek álljanak össze 4-5 fős kis csoportokba, és alkossák meg együtt egy mennybolt/égbolt kínálatának képét papírkollázs-technikával! Dolgozhatnak színes kartonalra vagy csomagolópapírra, felhasználhatnak színes és mintás papírokat, csipkés tortapapírt, sőt egyéb apró tárgyakat, kiegészítőket is (pl. gombot, flittert, szalagot stb.).

Végül mutassák meg egymásnak a csoportok az égboltjuk kínálatát!

Vedd figyelembe!

A kollázskészítésre egy teljes rajzórát is száncatunk, de ha a csoportmunka elég hatékony, rövid idő alatt is mutatós eredmény születhet.

